

Winkel van Sinkel

L. Polman*

Mogen vredestroepen in crisisgebieden humanitaire hulp verlenen, of zaaien ze dan verwarring over de neutraliteit van 'echte' hulpverlening, waardoor humanitaire doelen wettig worden? Na Uruzgan, waar het gros van de NGO's weigert samen te werken met coalitietroepen, verhitten de gemoederen nu rond Tsjaad. De EUFOR-troepenmacht-in-oprichting krijgt naar Tsjaad een mandaat mee om de veiligheid in het grensgebied met Sudan te verhogen. Humanitaire hulporganisaties ter plekke spraken met kwartiermakers van EUFOR en constateerden een zekere 'gretigheid' om straks ook aan humanitaire hulp te doen.

'Ze willen de hearts and minds van de lokale bevolking veroveren om niet als vijand gecapiteerd te worden,' zei een verontwaardigde vertegenwoordiger van het *International Rescue Committee* in de krant. Het Internationale Rode Kruis (ICRC) merkte in de gesprekken dat lang niet alle EUFOR-militairen het verschil snappen tussen 'neutraliteit' en 'onpartijdigheid', terwijl dat in Tsjaad juist cruciaal is. 'Ze husselen de termen steeds door elkaar,' klaagde het ICRC-hoofd in Tsjaad.

'Onpartijdigheid' valt de gemiddelde militair nog wel uit te leggen. Dat is dat je menselijk lijden verlicht, waar en voor wie nodig. 'Neutraliteit' echter staat in de statuten van de rodekruisbeweging gedefinieerd als 'ernaar te streven geen partij te kiezen in, of betrokken te raken bij controverses van religieuze, politieke, raciale of ideologische aard'.

Neutraliteit is dus a-politiek, terwijl militaire missies politiek zijn. Neutrale militaire hulp bestaat dus niet en daarmee zijn militairen voor humanitaire hulp gediskwalificeerd.

De EUFOR-verkenner waren van deze ICRC-masterclass niet onder de indruk. Militairen hebben immers de betere logistieke capaciteit om water en voedsel naar burgers te krijgen, dus waarom daar geen gebruik van maken als het zo uitkomt?

Weet u wie de theoretische nuances van de rodekruisbeginselen ook niet snappen? Of misschien wel, maar zich er dan geen lor van aantrekken? De rebellen. Op hun recentste veroveringstocht naar de hoofdstad N'djamena, afgelopen februari, maakten Tsjadische rebellen tussenstops in vluchtelingenkampen langs de route. Ze sloegen er eten in voor onderweg, satelliettelefoons, geld, medicijnen, verbandmiddelen en radio's, geroofd van de internationale humanitaire hulporganisaties. Met de buit aan boord, stoven ze N'djamena binnen en omsingelden het paleis van president Déby.

Rebellen uit Darfur trokken ook naar N'djamena, om Déby juist te helpen. Met 140 kilometer per uur raceten ze door de woestijn in hun *crazy technicals*, voertuigen met afgezaagde daken en machinegeweren erin gemonteerd. Bijna al hun rollend materieel – getuigen zagen er ongeveer 250 – stroopten ze van internationale hulporganisaties. Zo werd de slag om N'djamena ondersteund met hulpgoederen. Déby deelde uiteindelijk mee dat de aanval was afgeslagen. Brussel heeft de stationering van EUFOR, dat 3.700 man sterk moet worden, voor onbepaalde tijd uitgesteld. Den Haag, dat erover nadenkt

* Mw. L. Polman is freelance journalist en auteur van *'k Zag twee beren. De achterkant van de VN-vredesmissies*.

om zeventig militairen te sturen, heeft besloten om niks te besluiten tot het stof gedaald zal zijn.

Als strijdende partijen zich met hulp voeden en zich in hulpvoertuigen verplaatsen, dragen hulporganisaties bij aan een oorlog. Toch?

In januari maakte het *World Food Program* (WFP) bekend dat die maand alleen al 22 WFP-voertuigen waren gekaapt. Nu is er een tekort aan vrachtwagens ontstaan, waardoor het aantal voedseltransporten naar de regio met de helft is verminderd. Er dreigt zelfs – weer – honger in de kampen.

De opslagplaatsen, kantoren en huizen van internationale humanitaire organisaties zijn voor rebellen in de regio ware winkels van Sinkel geworden

De opslagplaatsen, kantoren en huizen van internationale humanitaire organisaties zijn voor rebellen in de regio ware winkels van Sinkel geworden, waar ze komen halen wat ze voor de strijd nodig hebben. De VN telde het aantal roofovervallen op hulporganisaties in de regio tussen januari en september 2007 en kwam tot 61 kaalgeplunderde hulpkonvoeien en 98 gekaapte terreinwagens.

De hulporganisaties gaan aan de berovingen niet failliet. Zij laten gewoon nieuwe voorraden aanrukken. De échte slachtoffers zijn hun cliënten, de vluchtelingen in de kampen. Steeds meer lokale bandieten zien dankzij de constante aanvoer van geld en goederen mooie kansen voor zichzelf.

‘Iedereen die drie auto’s heeft gestolen, komt tevoorschijn en zegt: ik ben een rebellengroep,’ sneerde Terab Abdullah, een commandant van de JEM-rebellen.

‘Hulp geven zonder de bevolking te beschermen is als een pleistertje plakken op een open wond,’ zei Kofi Annan over de regio, vlak voor hij als VN-chef met pensioen ging. Weerlose hulpverleners kunnen burgers in deze oorlog niet beschermen. Militaire hulpverleners zouden op dit vlak méér in de aanbieding kunnen hebben. Neutraliteit? Ach, als hulp wordt gebruikt als oorlogswapen, is de neutraliteitsclaim van hulporganisaties tóch al niet meer houdbaar. ■